

Hyvinkään kestävän kehityksen kokonaisuus

Hyvinkään kestävän kehityksen tiekartan ja
ympäristöohjelman tausta-aineisto

Sisällys

HYVINKÄÄN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖOHJELMA JA KESTÄVÄN KEHITYKSEN TIEKARTTA.....	2
KESTÄVÄN KEHITYKSEN KANSAINVÄLINEN TAUSTA.....	3
KESTÄVÄ KEHITYS SUOMESSA	3
KESTÄVÄ KEHITYS HYVINKÄÄLLÄ	4
FISU- JA HINKU VERKOSTOT SEKÄ KUNTIEN ENERGIATEHOKKUUSSOPIMUS	5
FISU VERKOSTON TAVOITTEET JA TAUSTAT	5
HIILINEUTRAALISUUS.....	5
JÄTTEETÖMYYS.....	6
KESTÄVÄ ELÄMÄNTAPA	8
HYVINVOINTI	8
TOIMEENPANO, SEURANTA JA RAPORTOINTI.....	9



KOHTI HIILINEUTRAALIA KUNTAA



ENERGIATEHOKKUUS-
SOPIMUKSET

HYVINKÄÄN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖOHJELMA JA KESTÄVÄN KEHITYKSEN TIEKARTTA

Hyvinkään kaupungin ympäristöohjelmaan 2019-2021 on koottu tällä valtuustokaudella tehtäviä ympäristötoimenpiteitä. Ympäristöohjelman toimenpiteet on johdettu Hyvinkään kestävän kehityksen tiekartasta 2019-2050.

Kestävän kehityksen tiekartan laadinta käynnistettiin Hyvinkäällä syksyllä 2017. Tiekartatyötä on tehty samanaikaisesti yhdessä Riihimäen kaupungin kanssa. Suomen Ympäristökeskus (SYKE) ja Motiva avustivat tiekartan laatimistyöpajoissa. Työpajoja järjestettiin kaksi marras-joulukuussa 2017, sekä vielä Riihimäen kanssa yhteinen työpaja energiaan ja jätteisiin liittyen helmikuussa 2018. Työpajoihin osallistui kaupungin viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä sekä yritysten, oppilaitosten ja yhdistysten edustajia. Tämän jälkeen tiekarttaa on työstetty virkatyönä.

Tiekartta keskittyy ekologiseen kestävyteen ja työpajoissa toimenpiteitä mietittiin seuraavan jaottelun mukaisesti: 1. *Energia*; 2. *Liikenne ja yhdyskuntarakenne*; 3. *Jätteet ja materiaalit*; 4. *Ruoan ja veden kulutus ja tuotanto*; 5. *Luonnonvarojen kulutus ja elinympäristö* sekä 6. *Ympäristökasvatus ja ympäristötietoisuus*.

Tiekartan visio suuntautuu vuoteen 2050 ja välitavoite vuoteen 2030. Lähivuosien toimenpiteet käsittävät tämän valtuustokauden ja niistä muodostuu samalla Hyvinkään ympäristöohjelma vuoteen 2021. Seuraavan valtuustokauden tavoitteet 2022-2025 muodostavat seuraavan ympäristöohjelman rungon ja vuosi 2025 on samalla kuntien energiatehokkuusohjelman (KETS) tavoitevuosi. Välitavoite vuodelle 2030 on myös hiilineutraalisuutta tavoittelevien HINKU-kuntien tavoitevuosi 80 % kasvihuonekaasupäästövähennyksille. Tiekartan tavoitevuosi 2050 on hiilineutraalisuutta, jätteettömyyttä ja kestäväää kulutustasoa tavoittelevien FISU (Finnish Sustainable Communities) -kuntien tavoitevuosi.



KOHTI HIILINEUTRAALIA KUNTA



**ENERGIATEHOKKUUS-
SOPIMUKSET**

KESTÄVÄN KEHITYKSEN KANSAINVÄLINEN TAUSTA

Kansainvälisellä tasolla kestävän kehityksen työtä ohjaa Yhdistyneiden kansakuntien, eli YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma [Agenda2030](#).

Agenda2030 hyväksyttiin YK:n kestävän kehityksen huippukokouksessa New Yorkissa 25.9.2015. Toimintaohjelma on valtioita poliittisesti sitova ja sen tavoitevuosi on nimensä mukaisesti 2030. Agenda2030 on jatkoa vuoteen 2015 tähänneille YK:n vuosituhatavoitteille ja jatkaa Rion kestävän kehityksen huippukokouksesta 1992 alkanutta pitkän ajan kestävän kehityksen politiikkaa ja toimintaa.

Agenda2030 sisältää 17 päätavoitetta, joiden alla on yhteensä 169 alatavoitetta. Toimintaohjelma tähtää äärimmäisen köyhyyden poistamiseen sekä kestäväan kehitykseen, jossa ympäristö, ihmiset ja talous otetaan huomioon tasavertaisesti.



KESTÄVÄ KEHITYS SUOMESSA

Suomessa Agenda2030 toimintaohjelman toimeenpano- ja seurantavastuu on hallituksella, joka laatii kansallisen Agenda2030 toimintasuunnitelman. Agenda2030:n kansallisen toimeenpanon koordinaatiosta vastaa valtioneuvoston kanslia ja Suomen kestävän kehityksen toimikunta on keskeinen Agenda2030 toimeenpanoa seuraava ja arvioiva taho.

KESTÄVÄ KEHITYS HYVINKÄÄLLÄ

Hyvinkäällä kestävä kehitys alkoi ensi kerran 1993, jolloin Rion vuoden 1992 ympäristö- ja kehityskokouksen jälkeen aloitettiin paikallisen kestävä kehityksen toimintaohjelman, eli Agenda21:n laatiminen. Työ keskeytyi, mutta kaupunginhallitus ehti hyväksyä Agenda 21-työryhmän esityksen pohjalta kestävä kehityksen määritelmäksi Hyvinkäällä: ”hyvinkääläiset tukevat luonnonvarojen ja ympäristön säästävää ja kestävä käyttöä elinpiirissään siten, että nykyisellä toiminnalla tai päätöksillä ei heikennetä tulevien sukupolvien elinmahdollisuuksia” (kh 14.3.1994 § 244).

Uudelleen paikallisagendatyö Hyvinkäällä aloitettiin keväällä 2000, jolloin kuntaliiton tuella perustettiin vapaaehtoisista kuntalaisista kuusi teemaryhmää (*kestävä maa- ja metsätalous, terveellinen ja viihtyisä asuminen, maankäyttö ja liikenne, elinkeinoelämä, luonnonympäristö sekä ympäristökasvatus*), jotka miettivät kestävä kehityksen ehdotuksia oman ryhmänsä näkökulmasta. Ryhmien ehdotukset vietiin viranhaltijoiden kommentoitavaksi ja lopulta kaupunginvaltuustoon, joka hyväksyi Hyvinkään kestävä kehityksen toimintaohjelman 15.12.2003 (120 §). Toimintaohjelma oli alun perin vuosille 2003-2006, mutta sen kautta jatkettiin vuoteen 2008 asti. Ohjelman toimenpiteet toteutuivat pääosin hyvin, mutta uutta erillistä kestävä kehityksen toimintaohjelmaa ei laadittu, vaan kestävä kehitys pyrittiin saamaan osaksi kaupungin strategiaa ja suunnittelua ja kaupungin ympäristöasioiden hallintatyötä jatkettiin kaupungin ympäristöohjelmatyön kautta.

Hyvinkään kaupunkistrategiassa eli Pelikirjassa 2017-2027 kestävä kehitys on mukana kaikki toiminnot läpileikkaavana tukipilarina.

Tässä pelikarttamme, yhteiset tavoitteemme ja tapamme toimia vuosille 2017-2027:



Hyvinkään pelikirjassa on mainittu kestävä kehityksen tarkoittavan erityisesti seuraavaa:

- Rakennamme tulevaisuuden Hyvinkäätä turvaamalla asuinalueemme hyvän ilmanlaadun, pohja- ja pintavesien puhtauden sekä luonnon monimuotoisuuden.
- Uutta rakennettua ympäristöä suunnitellessamme ja rakentaessamme teemme päätöksiä ja toimenpiteitä, jotka tukevat ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta. Näin mahdollistamme Hyvinkään luonnonvarojen säilymisen myös tulevien hyvinkääläisten ja Hyvinkäällä vierailevien iloksi.

- Pidämme tärkeänä ympäristökasvatusta ja kuntalaisten yleisen ympäristötietoisuuden lisääntymistä. Teemme laaja-alaista yhteistyötä tämän tavoitteen saavuttamiseksi ja tiedostamme vastuumme ilmaston suojelemiseksi. Edistämme toimillamme hiilidioksidipäästöjen vähentymistä.
- Edistämme kestävästi liikkumisen mahdollisuuksia koko kaupunkimme alueella.
- Ympäristönäkökulmien lisäksi toimintamme rakentuu kestäväälle pohjalle myös sosiaalisesti ja taloudellisesti. Toimimme tavalla, joka on ekologisesti kestävä, sosiaalisesti oikeudenmukainen ja taloudellisesti vastuullinen.

FISU- JA HINKU VERKOSTOT SEKÄ KUNTIEN ENERGIATEHOKKUUSSOPIMUS

Hyvinkään kaupunki hyväksyttiin 28.11.2017 kestävästä kehitystä tavoittelevien [FISU-kuntien verkostoon](#). FISU (Finnish Sustainable Communities) on edelläkävijäkuntien verkosto, joka tavoittelee hiilineutraalisuutta, jätteettömyyttä ja globaalisti kestävästä kulutuksesta vuoteen 2050 mennessä.

Hiilineutraalisuutta tavoittelevien [HINKU-kuntien verkostoon](#) Hyvinkää liittyi alkuvuodesta 2016. HINKU kunnat tavoittelevat 80 % hiilidioksidipäästöjen vähentämistä vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoteen 2007.

[Kuntien energiatehokkuussopimukseen](#) (KETS) Hyvinkää on liittynyt alun perin vuonna 2004. Nykyinen sopimuskausi kattaa vuodet 2017-2025. Sopimuksen tavoitteena on tehostaa kaupungin energiankäyttöä 7,5 % sopimuskaudella.

FISU VERKOSTON TAVOITTEET JA TAUSTAT

HIILINEUTRAALISUUS

Hiilineutraalisuushaasteeseen vastataan Hyvinkäällä energia- ja ilmasto-ohjelmaan koottavilla toimenpiteillä.

VALTAKUNNALLISIA JA ALUEELLISIA TAVOITTEITA

[Ilmastolaki](#) (609/2015) asettaa Suomelle vähintään 80 prosentin kasvihuonekaasujen päästövähennystavoitteen vuodelle 2050 verrattuna vuoteen 1990. Laki on luonteeltaan valtion viranomaisia koskeva tavoitteellinen puitelaki, joka määrittää viranomaistoiminnan työnjaon ja päästökaupan ulkopuolisten päästöjen vähentämistä ohjaavan suunnittelu- ja seurantajärjestelmän sekä eduskunnan roolin ja yleisön osallistumismahdollisuuksien vahvistaminen ilmastopolitiikassa. Ilmastolain pohjalta on annettu kansallinen energia- ja ilmastostrategia sekä keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma.

[Kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa](#) linjataan toimia, joilla Suomen tasolla saavutetaan hallitusohjelman ja EU:n ilmastotavoitteet vuoteen 2030 ja tavoitellaan kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä 80–95 prosentilla vuoteen 2050 mennessä. Toimenpiteisiin kuuluu kivihiilen energiakäytöstä luopuminen, liikenteen biopolttoaineiden osuuden nosto 30 prosenttiin ja 10 prosentin bionesteen sekoitusvelvoite työkoneille ja lämmitykselle. Tavoitteena on 250 000 sähkökäyttöisen ja 50 000 kaasukäyttöisen auton lisääminen. Myös sähkön kysynnän ja tarjonnan joustavuutta lisätään.

[Suomen keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma vuoteen 2030](#) (KAISU) *Kohti ilmastoviisasta arkea*, linjaa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiskeinoja päästökaupan ulkopuolisella sektorilla eli liikenteessä, maataloudessa, lämmityksessä ja jätehuollossa. Yhdessä energia- ja ilmastostrategia ja keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma ohjaavat Suomea saavuttamaan EU:n ilmastotavoitteet vuoteen 2030 mennessä.

UUDENMAAN LIITTO

Uudenmaan liiton [Uusimaa-ohjelma 2.0](#) tavoittelee hiilineutraalia Uudenmaan maakuntaa vuoteen 2035 mennessä.

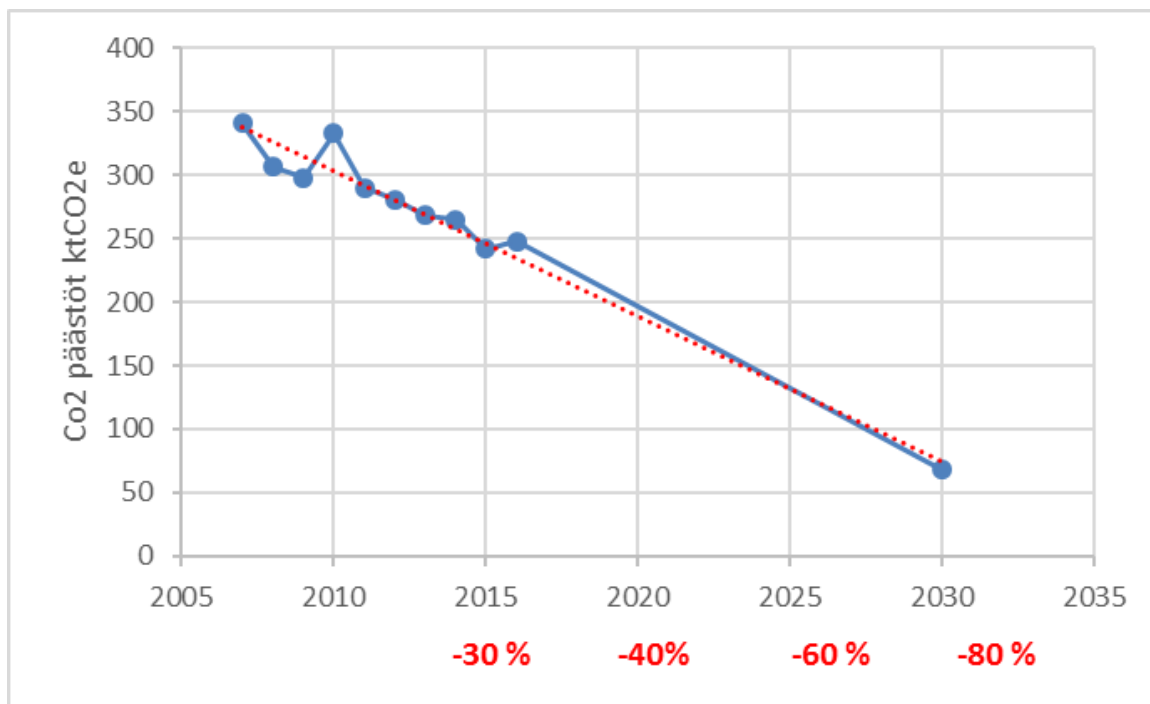
HELSINGIN SEUTU

[MAL 2019](#) on Helsingin seudun 14 kunnan strateginen suunnitelma, jossa kerrotaan, miten Helsingin seutua kehitetään 2019–2050. Suunnitelma laaditaan valtion ja kuntien yhteistyönä. Kasvihuonekaasupäästöihin liittyvänä tavoitteena suunnitelmassa on seudun liikenteen päästöjen vähentäminen 50 %.

KUUMA-KUNNAT

KUUMA-kunnat valmistelevat yhteistä strategista ilmasto-ohjelmaa. Valmistelussa on linjattu, että Uudenmaan liiton tavoitteiden mukaisesti myös KUUMA-seudun kunnat tavoittelevat hiilineutraaliutta vuoteen 2035 mennessä. Yhteisenä tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 60 % vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä ja 80 % vuoteen 2035 mennessä.

KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖT HYVINKÄÄLLÄ



Hyvinkään CO₂- päästökehitys 2007-2016 ja HINKU päästövähennystavoite 2030 (- 80 %).
Katkoviiva näyttää lineaarisen ennusteen. CO₂ vähenemä 2007-2016 on ollut 93 000 t. CO₂-ekv. (- 27 %).
Tarvittava CO₂ vähenemä 2016–2030 on 180 000 tonnia CO₂-ekv.
Lähde: HINKU-kunnat

JÄTTEETÖMYYS

Jätehuollon osalta Hyvinkää kuuluu Kiertokapulalan alueeseen, jonka yhteinen jätelautakunta Kolmenkierto päättää jätehuoltomääräyksistä. Hyvinkää pyrkii vaikuttamaan jätehuoltomääräyksiin, esimerkiksi muovinkeräyksen osalta, jätelautakunnan kautta.

VALTAKUNNALLISIA TAVOITTEITA

Suomen tasolla on [Valtakunnallisessa jättesuunnitelmassa vuoteen 2023](#), *Kierrätyksestä kiertotalouteen*, asetettu tavoitteet ja jätehuollolle ja jätteen synnyn ehkäisylle. Jättesuunnitelman

painopisteinä ovat rakentamisen jätteet, biohajoavat jätteet, yhdyskuntajätteet sekä sähkö- ja elektroniikkalaiteromu.

Jättesuunnitelmassa on esitetty myös pidemmän ajan tavoitetila vuoteen 2030:

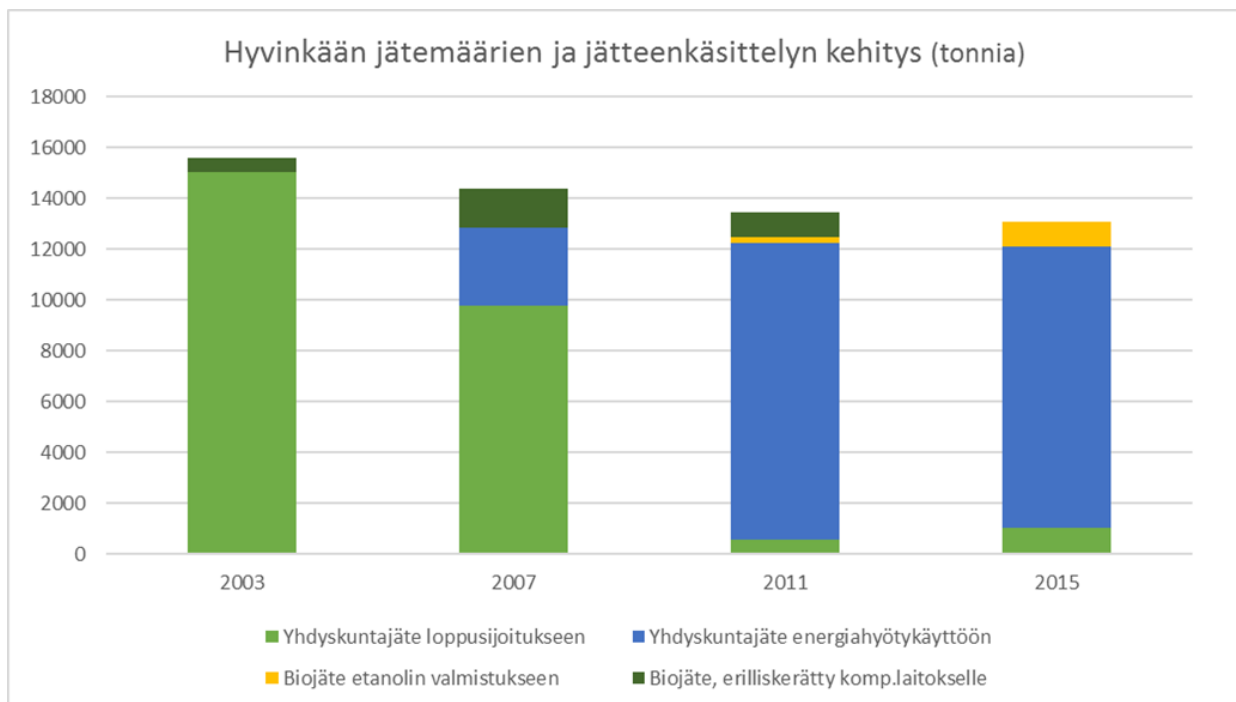
1. Laadukas jätehuolto on osa kestävästä kiertotaloudesta.
2. Materiaalitehokas tuotanto ja kulutus säästävät luonnonvaroja sekä hillitsevät ilmastomuutosta.
3. Jätteen määrä on vähentynyt nykyisestä. Uudelleenkäyttö ja kierrätys ovat nousseet uudelle tasolle.
4. Kierrätysmarkkinat toimivat hyvin. Uudelleenkäytön ja kierrätyksen myötä syntyy uusia työpaikkoja.
5. Kierrätysmateriaaleista saadaan talteen myös pieninä pitoisuuksina esiintyviä arvokkaita raaka-aineita.
6. Materiaalikierrot ovat haitattomia ja tuotannossa käytetään yhä vähemmän vaarallisia aineita.
7. Jätealalla on laadukasta tutkimusta ja kokeilutoimintaa ja jäteosaaminen on korkealla tasolla.

JÄTELAUTAKUNTA KOLMENKIERTO

Jätehuolto-yhtiö [Kiertokapula Oy](#):n toiminta-alueella toimii jätehuoltoviranomaisena ja 13 kunnan yhteisenä jätelautakuntana Hämeenlinnassa toimiva [jätelautakunta Kolmenkierto](#). Jätelautakunta Kolmenkierto vahvistaa koko toiminta-alueelleen yhteiset jätehuoltomääräykset, jotka määräävät:

- keräyksestä sekä lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteista
- jäteastioista sekä niiden tyhjennysväleistä ja sijoittamisesta
- kuljetuksesta, hyödyntämisestä ja loppukäsittelystä,
- yhteisten jäteastioiden käytöstä sekä
- sako- ja umpikaivojen tyhjennysväleistä ja omatoimisesta käsittelystä.

Poikkeuksen jätehuoltomääräysten noudattamisesta voi myöntää vain jätehuoltoviranomainen. Kunnalliset ympäristöviranomaiset valvovat jätelain ja jätehuoltomääräysten noudattamista



KESTÄVÄ ELÄMÄNTAPA

Ei ylikulutusta – Resurssiviisas kuntalainen

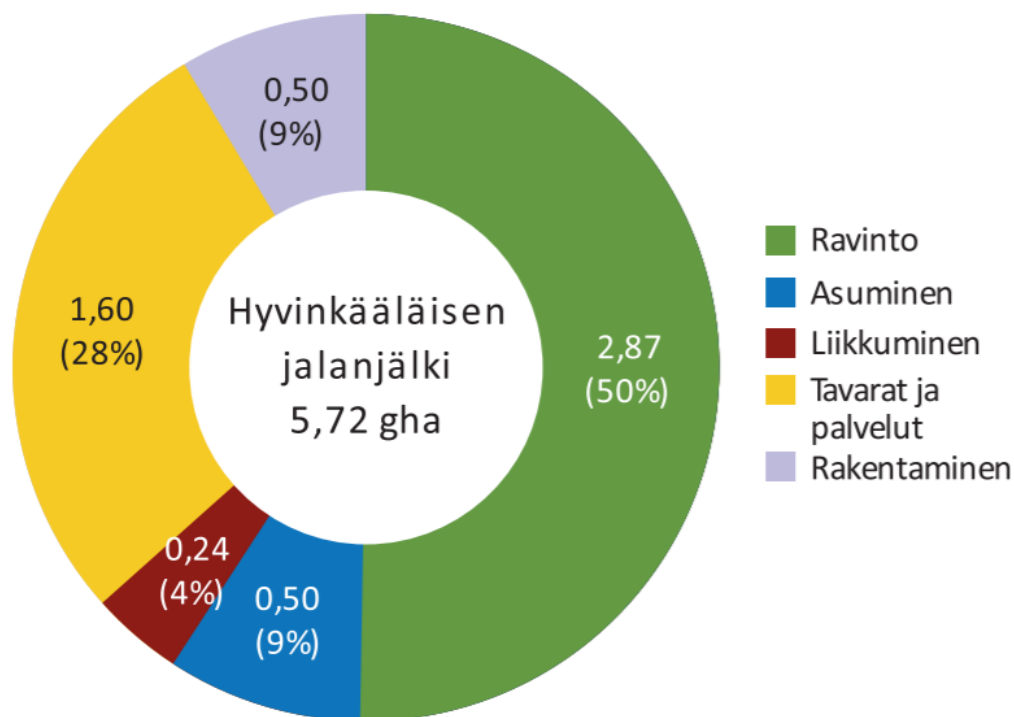
Fisu-kuntien tavoitteena on alentaa luonnonvarojen kulutus alueellaan globaalisti kestäväälle tasolle. Aihe ja sen mittaaminen on haastavaa. Ekologinen jalanjälkimittari ei kuvasta kovin hyvin kunnan omia toimia.

VALTAKUNNALLISIA TAVOITTEITA

Suomen tasolla on [Findikaattori](#) tietopalvelussa esitetty laajasti kestävä kehityksen eripuolia mittaavia indikaattoreita.

Suomessa YK:n [Agenda2030](#) toimintaohjelman toimeenpanoa varten laaditaan kansallinen Agenda2030 toimintasuunnitelma, joka määrittää toimeenpanon painopisteet ja vaiheistuksen. Agenda2030 nähdään integroituna kokonaisuutena, eikä sieltä voida poimia vain tiettyjä tavoitteita kansalliseen toimeenpanoon. Suunnitelma muodostaa kehikon vuoteen 2030 saakka, mutta ei etene yksityiskohtaisten toimenpiteiden tasolle.

HYVINKÄÄLÄISEN EKOLOGINEN JALANJÄLKI



Kuvio 1: Hyvinkääläisen ekologisen jalanjäljen rakenne.

HYVINVOINTI

Kestävä kehityksen tiekartta keskittyy ekologiseen kestävyteen liittyviin asioihin. Kestäväan kehitykseen liittyvään kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen liittyvää toimintaa edistää kaupungin hyvinvointityöryhmä, joka raportoi kaupunginvaltuustolle hyvinvointikertomuksella.

TOIMEENPANO, SEURANTA JA RAPORTOINTI

Kestävän kehityksen kokonaisuus Hyvinkäällä koostuu:

- Hyvinkään kestävän kehityksen tiekartasta, jossa toimenpiteet ja tavoitteet on jaoteltu tälle ja seuraavalle valtuustokaudelle, sekä vuosille 2030 ja 2050.
- Tiekartan toimeenpano tapahtuu ympäristöohjelmalla, jossa on mukana kyseisen valtuustokauden toimenpiteet.
- Talousarviovalmistelun yhteydessä nostetaan toimenpiteitä ympäristöohjelmasta talousarvioon. Osa tiekartan toimenpiteistä eivät nouse talousarviotasolle, vaan toteutetaan yksiköiden toimesta.
 - Hyvinkään kaupungin ympäristöohjelman ja kestävän kehityksen tiekartan toteutumista seuraa Hyvinkään kaupungin kestävän kehityksen suunnitteluryhmä. Ympäristöohjelman ja tiekartan toteutumisesta sekä laajemmin myös muista Hyvinkään ympäristöasioista raportoidaan kaupunginvaltuustolle vuosittain *Hyvinkään ympäristöraportissa*. Talousarvioon nousseista toimenpiteistä raportoidaan myös osavuosisikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

